

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-08-06

Diarienummer 0408/24

Handläggare

Annelie Eriksson

Telefon: 031-368 32 76

E-post: annelie.eriksson@kultur.goteborg.se

Annika Cross

Telefon: 031-368 36 89

E-post: annika.cross@kultur.goteborg.se

Redovisning av uppdrag – behov av bibliotek i Majorna och Linnéstaden, samt förslag på hur en omlokalisering av befintlig verksamhet på Världslitteraturhuset kan göras

Förslag till beslut

I kulturnämnden

1. Kulturnämnden flyttar Linnéstadens bibliotek till Frilagrets nuvarande lokal i Lagerhuset.
2. Kulturnämnden flyttar uppdraget att bedriva ett Världslitteraturhus till Linnéstadens bibliotek i Frilagrets nuvarande lokal i Lagerhuset.
3. Kulturnämnden uppdrar till förvaltningsdirektören att återkomma med förslag till när stängning av Linnéstadens bibliotek kan ske samtidigt som det nya biblioteket i Lagerhuset kan öppnas.
4. Kulturnämnden uppdrar till förvaltningsdirektören att säga upp nyttjanderättsavtalet med äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen om lokalupplåtelse av nuvarande Linnéstadens bibliotek under förutsättning att nämnden fattar beslut enligt förvaltningens förslag.
5. Kulturnämnden uppdrar till förvaltningsdirektören att återkomma med förslag på tidsperiod för renovering av Majornas bibliotek och redovisning av hur biblioteksservice i området kan upprätthållas under renoveringen.
6. Kulturnämnden beslutar att biblioteket på Gamlestads Torg får en ny profil riktad till unga vuxna och vuxna i lärande.
7. Kulturnämnden förklarar uppdraget till kulturförvaltningen, att under 2024 återkomma till nämnden med en utredning gällande behov av bibliotek i Linnéstaden och Majorna, för fullgjort (KN 2023-08-25 § 188).
8. Kulturnämnden förklarar uppdraget till kulturförvaltningen, att återkomma till nämnden med svar på hur en omlokalisering av befintlig verksamhet på Världslitteraturhuset kan genomföras, för fullgjort (KN 2023-10-23 § 205).

Sammanfattning

Förvaltningen föreslår att Majornas bibliotek renoveras för att kunna tillgodose mer ändamålsenliga och attraktiva lokaler för besökarna, samt bidra till att skapa en bättre fysisk arbetsmiljö för bibliotekets medarbetare. För att säkerställa biblioteksservice under tiden för renovering kommer förvaltningen att undersöka möjligheten att öppna en biblioteksservicestation i entrén på Sjöfartsmuseet Akvariet.

Förvaltningen föreslår att Linnéstadens bibliotek flyttas till Frilagrets nuvarande lokaler i Lagerhuset och att namnet ändras. Det nya biblioteket föreslås överta uppdraget att driva ett Världslitteraturhus. Biblioteket ska ha fokus på litteratur som konstform på språk från hela världen. Kultur- och programverksamheten föreslås också vara för och om samt av och med målgruppen unga och unga vuxna (13–30 år). Biblioteket blir Unesco Litteraturstaden Göteborgs (*Unesco City of Literature*) symboliska hem där samarbeten med kulturaktörer i Lagerhuset samt övriga samarbetsparter kan bidra till ett levande hus med skapande verksamhet, föredrag och programverksamhet som riktar sig till alla med intresse för litteratur.

Biblioteket på Gamlestads Torg föreslås få en ny profil riktad till unga vuxna och vuxna i lärande. Förvaltningen bedömer att det är prioriterade målgrupper i det geografiska området både vad gäller det läsfrämjande uppdraget och demokratiuppdraget. Förslaget innebär att utrymme på ett våningsplan frigörs när barnverksamheten upphör. Barn- och familjeverksamheten utvecklas och koncentreras till övriga bibliotek i nordost samtidigt som bokbussen blir en fortsatt viktig alternativ biblioteksservice i området. Förvaltningen planerar att nyttja ytan som frigörs till kontor för Göteborgs Konsthalls personal under ett år i väntan på omlokaliseringen av konsthallen till Slakthusområdet, enligt nämndens beslut.

Förslaget innebär att Frilagrets metoder, arbetssätt och möjligheter för ungas initiativ sprids och integreras i Göteborgs Stads övriga kulturhus: Kulturhuset Blå Stället, Kulturhuset Bergsjön, Kulturhuset Kåken och Frölunda Kulturhus. Samtidigt uppgår del av uppdraget om kulturhus för unga i det nya biblioteket som föreslås lokaliseras i Frilagret nuvarande lokaler. Frilagrets nuvarande kaféverksamhet upphör i och med att det nya biblioteket öppnar i lokalerna.

Förvaltningen bedömer att förslaget ger bättre förutsättningar för nämnden att bidra till kommunfullmäktiges mål att Göteborg ska vara en jämlik och trygg stad där alla invånare ges inflytande och möjlighet till delaktighet. Skälet är att förvaltningen kommer kunna erbjuda deltagardriven och initiativbaserad kulturhusverksamhet till flera av stadens unga när verksamheten integreras i samtliga kulturhus.

Förslaget bedöms också bidra till kommunfullmäktiges mål att bryta segregationen i Göteborg och nämndens prioritering att säkra en mer likvärdig tillgång till konst och kultur i hela staden. Förslaget ger förvaltningen bättre förutsättningar att prioritera biblioteksverksamhet i områden med socioekonomiska utmaningar. I dessa områden kommer förvaltningen prioritera läsfrämjande insatser för barn och unga samt att stärka rollen som aktiv part när det gäller insatser inom kommungemensamma frågor. Satsningen på ett profilbibliotek vid Gamlestads Torg för unga vuxna och vuxna i lärande bedöms vara en viktig åtgärd för det läsfrämjande och demokratistärkande uppdraget kopplat till målgruppen.

Förvaltningen bedömer vidare att förslaget bidrar till kommunfullmäktiges mål att Göteborg Stad ska ha en välfärd som möter göteborgarnas behov och nämndens prioritering att säkra den kulturella infrastrukturen i staden, utifrån behov, förväntningar och upplevelser hos de verksamheten riktar sig till. Skälet är att förslaget bidrar till en mer ändamålsenlig fysisk placering av bibliotekslokaler i staden samt en resursmässigt hållbar omfattning på biblioteksverksamheten.

Förvaltningen bedömer att förslaget i sin helhet innebär att verksamheten kan bedrivas på ett effektivare sätt. Samtidigt som förslaget bidrar till ökad måluppfyllelse kommer det att minska nämndens långsiktiga fasta kostnader, enligt nämndens uppdrag till förvaltningen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen ser fortsatt behov av att renovera och anpassa verksamheten på Majornas bibliotek. Förvaltningen bedömer att det är mer kostnadseffektivt att renovera Majornas bibliotek än att söka alternativa lokaler på marknaden. Att teckna ett nytt hyresavtal i det aktuella området bedöms innebära högre kvadratmeterpris än vad förvaltningen har i dagsläget, även med beaktande av hyresökning för föreslagen renovering.

Förslaget att säga upp nyttjanderättsavtalet för Linnéstadens bibliotekslokal bedöms bidra till en effektivisering och utveckling av verksamhet samt en minskning av de långsiktiga kostnaderna. En omlokalisering av Linnéstadens bibliotek inom befintligt lokalbestånd bedöms vara en god ekonomisk hushållning av nämndens resurser och ett mer effektivt nyttjande av stadens lokaler.

Omlokalisering av Linnéstadens bibliotek innebär minskade hyres- och driftskostnader om 2 miljoner kronor årligen när förändringen är genomförd.

De ökade hyreskostnaderna på grund av renovering av Majornas bibliotek och anpassning till biblioteksverksamhet i Frilagrets nuvarande lokal i Lagerhuset är i dagsläget inte kända. Renovering och anpassning kommer att öka hyreskostnaderna något. Förvaltningen bedömer att de ökade kostnaderna kan hanteras inom befintlig budgetram.

Förslaget om biblioteket på Gamlestads Torg innebär att ett våningsplan frigörs. Förvaltningen planerar att nyttja ytan till kontorsplatser för Göteborgs Konsthalls personal från och med den 1 februari 2025 och ett år framåt, i väntan på ny konsthall i Slakthusområdet. Genom samnyttjan och samlokalisering skapas förutsättningar för att hantera omlokaliseringen av konsthallen inom ram under tiden fram till återöppning i nya lokaler.

Nuvarande hyresavtal för Världslitteraturhuset på Gamlestads Torg kostar 4,9 miljoner kronor årligen. Avtalet löper ut först 2028 och förvaltningen har i dagsläget inte möjlighet komma ur avtalet tidigare.

Förvaltningen återkommer till nämnden i lokalbehovsplan 2024/2025 angående framtida behov av biblioteksverksamhet i mellanområdet Gamlestaden - Utby i samband med att nuvarande hyresavtal löper ut 2028, eller tidigare om omförhandling kan ske.

Förslaget är utformat dels för att nå en långsiktig ekonomisk hållbarhet, dels för att säkerställa biblioteksservice över hela staden med fokus på bibliotek i områden med socioekonomiska utmaningar vilket bidrar till ökad måluppfyllelse kopplat till stadens budgetmål.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förslaget innebär att renovera, underhålla och utveckla befintliga lokaler. Förvaltningen bedömer att det bidrar till en hållbar verksamhet och att det kan leda till positiva effekter för minskad energianvändning. Ändamålsenliga lokaler i attraktiva lägen ökar sannolikt invånarnas användning av verksamheten. Biblioteksverksamheten bidrar till minskad klimatpåverkan genom ett mer cirkulärt användande av resurser.

Bedömning ur social dimension

I [kulturkommitténs verksamhetsplan 2024](#) beskrivs hur kulturförvaltningen kommer att arbeta med prioriteringar för att bidra till kommunfullmäktiges mål. Fokus riktas på biblioteksverksamhet i områden med socioekonomiska utmaningar. Begreppet socioekonomiska utmaningar beskriver livsförhållanden för individer med sämre ekonomisk och social status i förhållanden till andra. Det finns invånare med sämre livsvillkor än andra i hela staden men det finns också geografiska områden där särskilda insatser krävs på grund av områdenas enligt officiell statistik höga koncentration av sociala och ekonomiska utmaningar. De mellanområden som främst berörs av föreliggande tjänsteutlåtande (Olivedal- Haga - Annedal-Änggården, Masthugget - Stigberget - Majorna samt Gamlestaden – Utby) ligger inte i områden med socioekonomiska utmaningar generellt sett, dock kan enskilda individer och familjer uppleva socioekonomiska utmaningar även i dessa områden. Vad gäller mellanområdet Gamlestaden – Utby ligger området i nära anslutning till flera områden med socioekonomiska utmaningar.

Enligt socialförvaltningen Centrums behovsanalys för stadsområde centrum 2023 bor det flest barn i hushåll med låg ekonomisk standard i mellanområdet Masthugget - Stigberget - Majorna (tillsammans med Kålltorp -Torpa – Björkekärr). Här finns också flest ensamstående föräldrarna och flest högutbildade föräldrarna och de flesta av de unga som inte har gymnasiebehörighet i stadsområdet. Mot bakgrund av detta konstaterar kulturförvaltningen att det kvarstår ett behov av bibliotek i området och föreslår därför en renovering av Majornas bibliotek med fokus på barn 0–12 år och deras vuxna och äldre.

Utredningen i bilaga 1 visar att behov av biblioteksverksamhet kvarstår i Linnéstaden. Förvaltningen föreslår därför en omlokalisering av biblioteket till Lagerhuset. Biblioteket planeras erbjuda ett medieutbud för alla, med fokus på målgruppen 13 – 30 år genom den initiativbaserade och deltagardrivna kultur- och programverksamheten. Förvaltningen bedömer att detta kan främja läsning och läslust för just denna målgrupp. Förslaget bidrar också till att fler unga kan förverkliga initiativ och bli mer delaktiga i verksamheten i och med att Frilagrets metoder och arbetssätt sprids och integreras i Göteborgs Stads övriga kulturhus.

Unga vuxna och vuxna i lärande, främst från områden med socioekonomiska utmaningar, bedöms fortsatt ha behov av biblioteksverksamhet i mellanområde Gamlestaden – Utby. Kulturkommittén har ett antal profilbibliotek riktade till målgruppen yngre barn; Eriksbergs bibliotek, Opaltorgetts bibliotek och Friskvåderstorgets bibliotek för att främja det läsfrämjande arbetet. Förvaltningen bedömer att unga vuxna och vuxna i lärande, framför allt i områden med socioekonomiska utmaningar, är en målgrupp som behöver prioriteras i det läsfrämjande och demokratistärkande arbete. Detta stöds av Stadsområde Nordost behovsanalys för stadsområde centrum 2023 som visar att många av stadsområdets unga

saknar gymnasiebehörighet. Världslitteraturhuset har idag dubbelt så många besökare som utlån vilket indikerar behov av och efterfrågan på bibliotekslokalens läs- och studieplatser, datorer, utskriftsmöjligheter samt bibliotekets aktiviteter och program, så som läxhjälp, språkcafé, bokcirklar och föredrag. Gamlestads Torg är en knutpunkt för kollektivtrafiken i Stadsområde Nordost och biblioteket används både av boende i närområdet och av studerande som bedöms välja biblioteket tack vare läget.

Ur ett barnperspektiv är nuvarande placering inte den mest lämpliga. Miljön utanför byggnaden är hårt trafikerad av både tåg och spårvagnar från flera riktningar vilket försvårar för barns rörelsefrihet och att kunna få gå till biblioteket på egen hand.

Förslaget grundar sig på stadens befolkningsanalyser i förhållande till biblioteksbesök och utlån och möjliggör att förvaltningen ges bättre förutsättningar att bidra till högre måluppfyllelse genom att prioritera biblioteksverksamhet i de områden som har mer uttalat socioekonomiska utmaningar. I dessa områden kommer förvaltningen prioritera att bedriva läsfrämjande insatser för barn och unga samt att stärka rollen som aktiv part när det gäller insatser inom kommungemensamma frågor som trygghetsarbete, folkhälsoarbete, sociala erfarenheter i samhällsplaneringen samt samverkan med civilsamhället.

Samverkan

De fackliga organisationerna har informerats om föreliggande förslag till beslut på LSG 2024-05-31 och dialog om riskanalys har inletts.

Bilaga

Utredning gällande behov av bibliotek i Linnéstaden och Majorna samt svar på hur en omlokalisering av befintlig verksamhet på Världslitteraturhuset kan genomföras.

Expedieras till

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden, Higab AB, Källfelt och Platzer.

Ärendet

I föreliggande redovisning av utredningsuppdrag har kulturnämnden att ta ställning till förvaltningens förslag gällande omlokalisering och utveckling av verksamhet samt godkänna redovisning av utredningsuppdragen ”utredning gällande behov av bibliotek i Linnéstaden och Majorna samt ”uppdrag att svara på hur en omlokalisering av befintlig verksamhet på Världslitteraturhuset kan genomföras”.

Beskrivning av ärendet

I samband med fastställande av [kulturnämndens lokalbehovsplan 2023](#) gav kulturnämnden förvaltningen i uppdrag att under 2024 återkomma till nämnden med en utredning gällande behov av bibliotek i Linnéstaden och Majorna (KN 2023-09-25 § 188). Förvaltningen fick även i uppdrag att svara på hur en omlokalisering av befintlig verksamhet på Världslitteraturhuset kan genomföras. När nämnden fastställde budget 2024 fick förvaltningen i uppdrag att under året fortsatt effektivisera verksamheten i syfte att minska de långsiktiga fasta kostnaderna.

Utifrån ovanstående uppdrag har förvaltningen gjort bedömningen att uppdragen är beroende av varandra och har därmed utretts parallellt. Åtterrapporeringen sker i form av ett samlingsärende, med bifogad utredning, gällande förslag på åtgärder kopplade till ovan nämnda uppdrag från kulturnämnden (se bilaga 1).

I föreliggande tjänsteutlåtande redogörs för förslag på utvidgade uppdrag och omlokalisering av biblioteksverksamhet, motiv till föreslagna åtgärder samt beskrivning av bedömda konsekvenser av föreslagna åtgärder.

Om nämnden fattar beslut enligt förslaget inleder avdelningen Bibliotek och kulturhus sin ordinarie fastighets- och verksamhetsutvecklingsprocess. I detta arbete ingår att utforma detaljerna i verksamheternas innehåll, så som öppettider, program- och medieutbud utifrån de tilltänkta målgrupperna och i dialog med medarbetare och chefer.

Förvaltningens beredning av ärendet

Förvaltningen har berett ärendet genom insamling av faktaunderlag både vad gäller statistik gällande besök och utlån i Majornas bibliotek, Linnéstadens bibliotek, Världslitteraturhuset samt statistik gällande aktiviteter, besökare och unga initiativ som genomförts på Frilagret de senaste två åren. Förvaltningen har också tagit del av stadens demografiska fakta och befolkningsanalyser om de aktuella områdena samt andra relevanta rapporter. Förvaltningen har vidare undersökt förutsättningarna till förändrad verksamhet enligt det slutliga förslag som beskrivs i föreliggande ärende med beskrivning av nuläge, förslag till förändring samt konsekvenser av föreslagna förändringar med fokus på dem vi är till för. En analys av hur förslaget kan bidra till högre måluppfyllelse i förhållande till inriktningsområden och insatser definierade i [förslag till Göteborgs Stads biblioteksplan 2024–2028](#) också genomförts. Därtill har förvaltningen undersökt konsekvenserna av förslaget utifrån kommunfullmäktiges och nämndens mål. Underlaget har därefter sammanställts till en gemensam utredning som redovisas som bilaga till föreliggande ärende.

Förvaltningen har i beredningen av ärendet haft kontakt med fastighetsägaren till lokalen på Chapmans Torg som ställer sig positiv till att rusta upp Majornas bibliotek enligt verksamhetens behov. Vidare har samtal förts med äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen (ÄVO) att förvaltningen, om kulturnämnden så beslutar, ämnar säga upp

nuvarande nyttjanderättsavtal. Samtal har också förts inom förvaltningen gällande möjligheten att skapa en biblioteksservicestation i Sjöfartsmuseet Akvariets entré samt att Göteborgs Konsthall kan erbjudas kontorsplatser under perioden som ny konsthall iordningsställs, under förutsättning att förslaget antas. Förvaltningen har vidare påbörjat samtal med Higab AB gällande renovering av Lagerhuset.

Förvaltningens förslag, motiv och bedömda konsekvenser

Föreslaget berör primärt två folkbibliotek och ett profilbibliotek samt verksamheten kulturhus för unga / Frilagret såväl som övriga kulturhus inom nämndens ansvar. Nedan redovisas förslagen i korthet samt de konsekvenser förvaltningen har identifierat. För fördjupning av förslaget, motiv och konsekvenser hänvisas till bilaga 1.

Majornas bibliotek

Majornas bibliotek renoveras för att kunna tillgodose mer ändamålsenliga och attraktiva lokaler för besökarna samt för att skapa en bättre fysisk arbetsmiljö för bibliotekets medarbetare. För att säkerställa biblioteksservice under tiden för renovering öppnas en biblioteksservicestation i entrén på Sjöfartsmuseet Akvariet. Om det visar sig att servicestationen är attraktiv, effektiv och fungerar långsiktigt utifrån båda verksamheternas behov kan servicestationen bibehållas. Majornas bibliotek kommer att ha ett barn- och familjefokus men fortsatt fungera som ett folkbibliotek där alla inklusive de äldre (65+ år) ges plats, både vad gäller utrymme och programverksamhet. Förvaltningsdirektören får i uppdrag att återkomma med förslag på tidsperiod för renovering av Majornas bibliotek och hur biblioteksservicen i området kan upprätthållas under tiden för renovering.

Motiv

Biblioteken i Göteborgs Stad ska erbjuda en attraktiv, relevant och likvärdig biblioteksservice. För att möta dagens behov krävs att Majornas bibliotek får en mer ändamålsenlig och attraktiv lokal då lokalen är eftersatt och har ett renoveringsbehov. Biblioteket behöver anpassas efter närområdets framväxt och användarnas förändrade beteenden. Möjligheterna med en renovering i kombination verksamhetsutveckling är flera; samverkan med lokalsamhällets starka kulturliv, utveckling av programverksamheten, stärkt uppsökande arbete för de prioriterade målgrupperna i bibliotekslagen. Utifrån ett barnperspektiv och med grund på de folkhälsoutmaningar som finns i området kan biblioteket göra skillnad i sin lokala kontext.

Konsekvenser

Ett nyrenoverat folkbibliotek med fokus på att skapa en attraktiv miljö för barn bedöms vara positivt framför allt för barn och deras vuxna i mellanområdet Masthugget - Stigberget - Majorna. Med en ny barnavdelning, nya aktivitetsytor och stärkt samverkan med lokalsamhället kan biblioteket bli en än mer värdefull mötesplats för barn och deras vuxna samt äldre (65+ år) än idag. Majornas bibliotek kan efter renovering, ge bättre möjlighet för de publika arrangemangen vilket skulle stärka det läsfrämjande arbetet.

Linnéstadens bibliotek

Linnéstadens bibliotek nuvarande nyttjanderättsavtal gällande lokalyta avslutas och biblioteket omlokaliseras till Frilagrets nuvarande lokaler i Lagerhuset. Folkbiblioteket kommer att ha fokus på litteratur som konstform och kulturverksamheten föreslås också vara för och om samt av och med målgruppen unga och unga vuxna (13–30 år).

Det nya biblioteket föreslås få i uppdrag att främja litteratur som konstform samt överta nämndens uppdrag att bedriva ett Världslitteraturhus. Biblioteket i Lagerhuset föreslås få ett nytt namn också bli en av flera arenor för Unesco Litteraturstaden Göteborg (*Unesco City of Literature*). Samarbeten med kulturaktörer i Lagerhuset, samt övriga samarbetsparter, kan bidra till ett levande hus med skapande verksamhet, föredrag och programverksamhet som riktar sig till alla med intresse för litteratur.

Motiv

Utredningen visar att det fortsatt finns ett behov av bibliotek i Linnéstaden utifrån nuvarande besök och utlån. Nuvarande bibliotekslokal på Första Långgatan uppfyller inte krav för verksamhetens behov och arbetsmiljö för personal. Nuvarande bibliotekslokal disponeras via nyttjanderättsavtal med äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen, som aviserar att de har behov av samlingslokal och mötesrum för sina medarbetare i området och att adressen är lämplig för detta. Kulturförvaltningen har ett nyttjanderättsavtal och har därmed möjlighet att avsluta inhyrning av lokal under hösten eller senast vid årsskiftet 2024/2025. Motivet till förslaget att omlokalisera Linnéstadens bibliotek är i första hand att kulturförvaltningen får bättre förutsättningar för att bibehålla kvaliteten och öka måluppfyllelsen samtidigt som förvaltningens långsiktiga kostnader kan minskas.

Ett bibliotek med fokus på litteratur som konstform bedöms bidra till måluppfyllelse för den föreslagna Göteborgs Stads Biblioteksplan 2024–2028. Detta sker genom att ”bygga broar” till läsning och litteratur samt till att ge upplevelser, inspiration och möjligheter för individen att utveckla alla sina språk. Dels genom att bidra till det läsfrämjande uppdraget. Det nya föreslagna folkbiblioteket med en annan geografisk placering antas nå en bredare målgrupp samt även nå nya användare.

Konsekvenser

Det nya folkbiblioteket i Lagerhuset kommer erbjuda programverksamhet och läsfrämjande metoder som inspirerar invånare och besökare att vilja veta mer om och ta del av litteratur och författarskap från olika delar av världen. Ett aktivt arbete med utbud och synliggörandet av medierna i lokalen ska locka till såväl nyfiket upptäckande som till fördjupning i världslitteraturen. Det litterära intresset hos invånarna kan mötas med skönlitteratur och facklitteratur för barn, unga vuxna, samt tidskrifter och dagstidningar. Göteborgs invånare och besökare i staden ska känna till och vilja ta del av verksamheten. Program- och kulturverksamhet kommer också vara för och om samt av och med målgruppen unga och unga vuxna (13–30 år). För barnfamiljer i mellanområdet Änggården, Olivedal, Annedal och Haga samt Masthugget - Stigberget - Majorna kommer Majornas bibliotek bli det huvudsakliga besöksbiblioteket vad gäller programverksamhet för barn. Viss programverksamhet som sagoläsning och babysång föreslås dock även finnas i det nya biblioteket. Biblioteket antas nå en delvis ny målgrupp och därmed nya användare och besökare med en geografisk placering vid Heurlins plats. Linnéstadens omlokalisering bedöms inte påverka nuvarande användare och besökare negativt då det nya folkbiblioteket lokaliseras i samma område som idag.

Nytt profilbibliotek på Gamlestads Torg

Nuvarande biblioteksverksamhet föreslås omvandlas till ett profilbibliotek för unga vuxna och vuxna i lärande. Världslitteraturuppdraget utvecklas och flyttas till folkbiblioteksverksamheten i Lagerhuset, nu med fokus på litteratur som konstform med litteratur från hela världen. Barnavdelningen på nuvarande Världslitteraturhuset upphör

och barn- och familjeverksamheten utvecklas och koncentreras i stället till övriga bibliotek i nordost.

Våningsplan ett i nuvarande lokaler används fortsatt som kontorsyta för avdelningen Bibliotek och kulturhus och plan två nyttjas som kontorsyta för Göteborg Konsthalls personal under ett år i väntan på att kunna flytta in i ny konsthall i det närbelägna Slakthusområdet. Biblioteket använder i förslaget plan tre, fyra och fem. Plan tre är öppen för målgruppen unga vuxna och vuxna i lärande. Plan fyra har kontor för biblioteks-personalen och på plan fem kan språkcaféer, läxhjälp, bokcirklar och föredrag för målgruppen hållas.

Uppdraget Världslitteraturhuset utvecklas till litteratur som konstform med litteratur och flyttas till det nya folkbiblioteket i Lagerhuset. Det nyinrättade Unesco-rummet flyttar med uppdraget och blir det symboliska hemmet för Unesco Litteraturstaden Göteborg. Samverkan kommer att underlättas av mångfalden av litterära aktörer under samma tak. Samarbete mellan biblioteket i Lagerhuset och andra verksamheter i huset och Unesco Litteraturstaden Göteborg stärker möjligheterna för att det ska bli en given plats för forskning, både vad gäller litteratur, berättande och den urbana och mångkulturella utvecklingen. Biblioteket i Lagerhuset är tänkt att utgöra ett naturligt nav i Unesco Litteraturstaden Göteborg.

Motiv

Världslitteraturhuset har i dag dubbelt så många besökare som utlån, vilket indikerar behov av och efterfrågan på bibliotekslokalens faciliteter som läs- och studieplatser, datorer, utskriftsmöjligheter samt bibliotekets aktiviteter och program, som läxhjälp, språkcafé, bokcirklar och föredrag. Unga vuxna och vuxenverksamheten har högre besöksstatistik än barnverksamheten. Statistiken indikera att vuxenverksamheten ökar i efterfrågan och att barnverksamheten minskar. Unga vuxna och vuxna i lärande, främst från områden med socioekonomiska utmaningar, bedöms fortsatt ha ett behov av biblioteksverksamheten i området. Gamlestads Torg är en knutpunkt för kollektivtrafiken i Nordost och biblioteket används både av boende i närområdet och av studerande som bedöms välja biblioteket tack vare läget. Förvaltningen menar att målgruppen framför allt i områden med socioekonomiska utmaningar, behöver prioriteras i det läsfrämjande och demokratistärkande arbete och att förvaltningen genom förslaget kan rikta sina insatser och kompetenser till det nya profilbiblioteket, vilket i sin tur kan bidra till bättre förutsättningar att öka måluppfyllelsen. Att förbättra läs- och skrivförmågan hos den tilltänkta målgruppen kan ses som ett medel att främja social hållbarhet, bredda deltagande i kulturlivet och stärka medie- och informationskunnigheten.

Ur ett barnperspektiv är placeringen av ett bibliotek vid Gamlestads Torg inte den mest lämpliga. Miljön utanför byggnaden är hårt trafikerad av både tåg och spårvagnar från flera riktningar vilket försvårar för barns rörelsefrihet och att kunna få gå till biblioteket på egen hand.

Lokalerna bedöms inte lämpliga för biblioteksverksamhet på längre sikt och antalet kvadratmeter tillsammans med hög marknadshyra innebär att verksamhetens kostnader är höga i förhållande till nämndens rådande ekonomiska förutsättningar. Att bedriva publik verksamhet i lokalerna är ineffektivt och resurskrävande. De två planen för allmänheten kräver dubbel så hög bemanning än vad behovet skulle varit i en byggnad med endast ett

plan utifrån besöksstrycket. I förslaget kommer endast ett av planen vara öppet för besökare och plan fyra bemannas endast under tiden för planerad programverksamhet.

Världslitteraturhusets nuvarande uppdrag flyttas till folkbiblioteket i Lagerhuset med fokus på litteratur som konstform med litteratur från hela världen. Uppdraget får enligt förslaget en bättre lokalisering i ett större sammanhang tillsammans med andra aktörer för att hållbart kunna utvecklas och växa.

Konsekvenser

Användare kan som idag lämna tillbaka medier och låna inreserverad media på det nya profilbiblioteket på Gamlestads Torg. Programverksamheten för barn koncentreras till andra bibliotek i Nordost och bokbussen blir fortsatt en viktig alternativ biblioteksservice i området. Ett av våningsplanen kommer enligt förslaget iordningställas till kontorsyta och ställas till förfogande för Göteborgs Konsthalls personal.

Frilagret / Kulturhus för unga

Frilagrets metoder, arbetssätt och möjligheter för ungas initiativ sprids och integreras i Göteborgs Stads övriga kulturhus: Kulturhuset Blå Stället, Kulturhuset Bergsjön, Kulturhuset Kåken och Frölunda Kulturhus. Samtidigt uppgår del av uppdraget i det nya förslagna biblioteket som inryms i Frilagrets nuvarande lokaler i Lagerhuset som kommer ha fokus på litteratur som konstform, där kultur- och programverksamhet också är tänkt att vara för och om samt av och med målgruppen unga och unga vuxna 13–30 år. En målgrupp som redan idag är bekant med platsen och nuvarande verksamhet. Kaféverksamheten upphör, då det inte ingår i kulturnämndens kärnuppdrag och inte ryms inom biblioteksverksamheten på Lagerhuset.

Motiv

Motivet till förslaget är i första hand att förvaltningens utredning visar att det finns behov av ett bibliotek i området utifrån utlån och besök. Linnéstadens bibliotek bedöms också vara i behov av nya lokaler då nuvarande bibliotekslokal inte uppfyller nuvarande krav för verksamhetens behov och arbetsmiljö för personal. Genom att inhysa folkbiblioteket i Frilagrets nuvarande lokaler i Lagerhuset ges förutsättningar för en ökning av måluppfyllelse samtidigt som kulturförvaltningen kan minska de långsiktiga fasta kostnaderna. Förvaltningen bedömer att det initiativbaserade och deltagardrivna arbetssättet för unga (13–30 år) som bedrivs i Frilagret med fördel kan spridas till och integreras i andra kulturhus i staden. Förslaget innebär att fler unga kommer få möjlighet att genomföra egna initiativ på fler platser i staden.

Konsekvenser

I förslaget till förändrat uppdrag bedömer förvaltningen att genom att sprida arbetssätt och metoder gällande delaktighet och initiativbaserad verksamhet, ökar måluppfyllelsen i av kommunfullmäktiges mål ”Göteborg ska vara en jämlik och trygg stad där alla invånare ges inflytande och möjlighet till delaktighet.”

Genom föreliggande förslag kommer kulturnämndens lokaler i kulturhusen kunna nyttjas mer effektivt och fungera som arena för ungas initiativ.

Sammanvägd konsekvensanalys

Här redovisar förvaltningen en sammanvägd analys av förslagets konsekvenser och hur genomförandeperioden påverkar tillgången till kultur och övrig måluppfyllelse. Vidare beskrivs förvaltningens målbild för verksamheten efter genomförandeperioden.

Konsekvenser för dem vi är till för

Under genomförandeperioden av renovering av Majornas bibliotek säkerställs biblioteksservice i området bland annat genom en biblioteksservicestation i entrén på Sjöfartsmuseet Akvariet. Efter renovering kommer lokalerna få en mer ändamålsenlig och attraktiv lokal som kan möta dagens behov för målgruppen barn och deras vuxna samt äldre.

Det nya föreslagna folkbiblioteket i Lagerhuset antas få positiva konsekvenser för invånarna i staden då det kan nå en bredare målgrupp och nya användare med fokus på litteratur som konstform då Världskulturhusuppdraget flyttas dit. Linnéstadens biblioteks omlokalisering bedöms inte påverka användare och besökare negativt då det nya folkbiblioteket kommer finnas i samma område som idag. Avståndet från Botaniska Trädgården i Änggården till Första Långgatan 28 A, jämfört med avståndet till Heurlins plats 1, är endast hundra meter längre bort. Vid en förändring av Världslitteraturhusets nuvarande profil till unga vuxna och vuxna i lärande innebär det att förvaltningen får bättre förutsättningar för att rikta resurser och samla kompetens omkring det läsfrämjande och demokratistärkande arbete för denna målgrupp. Biblioteksanvändare kommer fortsatt kunna lämna tillbaka medier och låna inreserverad media på det nya profilbiblioteket på Gamlestads Torg och programverksamheten för barn koncentreras till andra bibliotek i Nordost men biblioteksservicen sker också genom bokbussens turer i området. Risk finns alltid att utlån och biblioteksbesök tillfälligt kommer att minska under genomförandeperioden av förändringarna, detta bedöms dock kunna stabiliseras över tid när verksamheterna blir etablerade och kända av invånarna i staden.

Frilagrets initiativbaserade och deltagardrivna verksamhet för unga 13 - 30 år sprids och kommer med förslaget fler unga till del genom att arbetssätt och metoder integreras i Göteborgs Stads andra kulturhus. Detta innebär att fler platser för ungas initiativ kommer kunna erbjudas i staden vilket skapar bättre förutsättningar för att öka måluppfyllelsen.

Konsekvenser för medarbetare

Förvaltningens bedömning är att alla kompetenser och roller fortsatt kommer att behövas inom avdelningen. Om övertalighet ändå skulle uppstå följer kulturförvaltningen stadens ordinarie omställningsprocess då det råder anställningstrygghet i staden.

Förvaltningen har startat samtal med de fackliga parterna och riskanalys gällande arbetsmiljö kommer påbörjas efter nämndens beslut i enlighet med förvaltningens förslag.

Konsekvenser för måluppfyllelse

Förvaltningen bedömer att förslaget kan bidra till kommunfullmäktiges mål att Göteborg ska vara en jämlik och trygg stad där alla invånare ges inflytande och möjlighet till delaktighet genom att erbjuda en deltagardriven och initiativbaserad kulturhusverksamhet för unga runt om på samtliga av stadens kulturhus i stället för som idag endast på Frilagret i centrala Göteborg.

Förslaget bedöms också kunna bidra till kommunfullmäktiges mål att segregationen i Göteborg ska brytas genom nämndens prioriteringar att säkra en mer likvärdig tillgång till

konst och kultur i hela staden och att rikta sin verksamhet till unga vuxna och vuxna i lärande på ett nytt profilbibliotek vid befintliga lokaler på Gamlestads Torg.

Den anpassning av verksamhet som föreslås i föreliggande tjänsteutlåtande ger förvaltningen bättre förutsättningar att bidra till högre måluppfyllelse genom att prioritera biblioteksverksamhet i andra områden som har socioekonomiska utmaningar. I dessa områden kommer förvaltningen prioritera att bedriva läsfrämjande insatser för barn och unga samt att stärka rollen som aktiv part när det gäller insatser inom kommun-gemensamma frågor som trygghetsarbete, folkhälsoarbete, sociala erfarenheter i samhällsplaneringen samt samverkan med civilsamhället.

Förslaget bidrar vidare till kommunfullmäktiges mål att Göteborg Stad ska ha en välfärd som möter göteborgarnas behov genom nämndens prioritering att säkra den kulturella infrastrukturen i staden, utifrån behov, förväntningar och upplevelser hos de verksamheten riktar sig till beaktas. I utredningen har rapporter, befolkningsanalyser och statistik kopplat till programbesök, biblioteksbesök och utlån beaktats och analyserats.

Prioriteringen att fortsätta det långsiktiga arbetet med att anpassa inriktningen på stadens biblioteksverksamhet till invånarnas behov, förväntningar och upplevelser sker främst genom den årliga revideringen av kulturnämndens lokalbehovsplan, som en av insatserna i förslag till Göteborgs Stads biblioteksplan 2024–2028 samt genom politiska uppdrag.

Förvaltningen kommer prioritera att fortsätta det långsiktiga arbetet med att anpassa inriktningen på stadens biblioteksverksamhet till invånarnas behov, förväntningar och upplevelser samt att bedriva läsfrämjande insatser för barn och unga i områden med socioekonomiska utmaningar samt insatser för att stärka invånarnas medie- och informationskunnighet.

Göteborgs Stads biblioteksplan 2024–2028

Förvaltningen bedömer att föreslagna förändringar sannolikt kommer bidra till högre måluppfyllelse i den föreslagna biblioteksplanen och då främst följande insatser:

- Främja litteraturen som konstform där språk, form och stil förmedlar känslor och erfarenheter och möjliggör en mer långsiktig relation till litteratur.
- Arbeta för att unga och vuxna med läsmotstånd möts med läsmöjligheter.
- Prioritera läsfrämjande insatser i områden med socioekonomiska utmaningar

Samtliga inriktningsområden och insatser i förslag till Göteborgs Biblioteksplan 2024–2028 har också inverkan på Göteborgs Stads kulturprogram inom områdena konstpolitik och kulturpolitik och kulturplanering. Därtill bedöms kulturnämnden bättre kunna svara upp till Unesco Litteraturstaden Göteborgs uppdrag genom att biblioteket i Lagerhuset också blir dess symboliska hem.

Förvaltningens bedömning och förslag

Förslaget berör primärt två folkbibliotek och ett profilbibliotek, kulturhus för unga / Frilagret, samt indirekt övriga kulturhus inom nämndens ansvar. Därtill berörs kulturnämndens verksamheter Göteborgs Konsthall och Sjöfartsmuseet Akvariet.

Förslaget är utformat dels för att säkerställa biblioteksservice över hela staden med fokus på bibliotek i områden med socioekonomiska utmaningar dels för att nå en långsiktig ekonomisk hållbarhet och möta kulturnämndens uppdrag att minska långsiktigt fasta kostnader. Förvaltningen bedömer att förslaget i sin helhet innebär att nämnden kan bidra

till ökad måluppfyllelse kopplat till stadens budgetmål samt förslag till Göteborgs Stads biblioteksplan 2024–2028.

Förvaltningens bedömning är att nämndens uppdrag angående ”behov av bibliotek i Linnestadens och Majorna” samt att ”svara på hur en omlokalisering av befintlig verksamhet på Världslitteraturhuset kan genomföras” härmed kan förklaras fullgjorda.

Vidare föreslår kulturförvaltningen att kulturnämnden beslutar enligt föreliggande förslag till förändringar.

GÖTEBORGS STADS KULTURFÖRVALTNING

Anna Rosengren

Jonna Ulin

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Bibliotek och kulturhus